

РАЦИОНАЛНА УПОТРЕБА ЛИЧНЕ ЗАШТИТНЕ ОПРЕМЕ У КОНТЕКСТУ COVID-19

Овај документ обухвата препоруке за рационалну употребу личне заштитне опреме (у даљем тексту: ЛЗО) у здравственим установама и заједници. У том контексту, ЛЗО укључује рукавице, медицинске маске, заштитне наочаре, штитник за лице, заштитне огртаче као и респираторне маске (Н95 или ФФП2/ФФП3 стандард или еквивалент) и прегаче за специфичне поступке.

Овај документ је намијењен онима који су укључени у дистрибуцију и управљање ЛЗО, јавноздравственим властима и појединцима у систему пружања здравствене заштите и у заједници, а има за циљ пружање информација о томе која ЛЗО се користи у којим ситуацијама.

Превентивне мјере за болест COVID-19

На основу расположивих доказа, вирус COVID-19 се преноси између људи путем блиског контакта и капљица. Трансмисија путем ваздуха се може јавити током процедура које генеришу аеросол и других поступака (нпр. трахеална интубација, неинвазивна вентилација, трахеотомија, кардиопулмонална реанимација, мануелна вентилација прије интубације, бронхоскопија) а током којих се препоручује примјена мјера предострожности за пренос вируса путем ваздуха. Људи са највишим ризиком од инфекције су они који су у блиском контакту са COVID-19 пацијентом или који се брину за COVID-19 пацијенте.

Најефикасније превентивне мјере укључују:

- провођење мјера хигијене руку, сапуном и водом или помоћу средства на бази алкохола ако руке нису видно прљаве,
- избјегавање додиривања очију, носа и уста,
- спровођење респираторне хигијене кашљањем или кихањем у савијени лакат или убрбус а затим одмах одлагање убруса,
- употреба маске и провођење хигијене руку након одлагања маске,
- одржавање физичке дистанце од 2 м од осталих особа.

У здравственим установама у оквиру стратегија за превенцију и контролу инфекције потребне су и додатне мјере предострожности од стране здравствених радника за личну заштиту и спречавање преноса вируса у здравственим установама а које укључују:

- осигурање тријаже пацијената, раног препознавања и изолације обољелих особа и

особа код којих постоји сумња на COVID-19,

- примјена свих процедура предострожности према свим пацијентима укључујући стриктну хигијену руку,
- примјена додатних мјера предострожности током поступака који генеришу аеросол.

Мјере предострожности које треба да примјењују здравствени радници који брину о пацијентима са COVID-19 укључују употребу ЛЗО на одговарајући начин, што укључује избор одговарајуће опреме и обуку особља о облачењу, скидању и одлагању након кориштења.

ЛЗО је само једна од ефикасних мјера унутар пакета који обухвата административну, еколошку и архитектонску контролу.

Наведене мјере контроле су:

- Административна контрола укључује обезбјеђивање доступности ресурса за превенцију инфекције и мјере контроле, као што је одговарајућа инфраструктура, развој јасних докумената у вези са превенцијом и контролом инфекције, лакши приступ лабораторијским испитивањима, одговарајућа тријажа и смјештање пацијената, адекватан однос особља и пацијента и обука особља.
- Еколошке и архитектонске контроле имају за циљ смањење ширења патогена и смањење контаминације површина и неживих предмета. Они укључују адекватан простор како би се омогућила физичка дистанца од 2 м коју треба одржавати између пацијената и здравствених радника и обезбјеђивање доступности добро вентилираних просторија за изолацију за пацијенте са сумњом или потврђеном болешћу COVID-19.

Препоруке за оптимизацију доступности личне заштитне опреме

Сљедеће стратегије могу олакшати оптималну доступност ЛЗО:

1. Смањити потребу за ЛЗО

Сљедеће интервенције могу умањити потребу за ЛЗО за здравствене раднике и друге особе изложене вирусу COVID-19 у здравственим установама:

- размислити о употреби телемедицине за процјену сумњивих случајева болести COVID-19, чиме се смањује потреба да ти појединци иду у здравствене установе,
- користити физичке баријере за смањење изложености вирусу, попут стаклених или пластичних прозора/преграда. Овај приступ се може примјенити у дијеловима здравствених установа где се пацијенти први пут јављају, као што су мјеста за тријажу и пултови.
- одложити процедуре које нису хитне и смањити број долазака пацијената са хроничним болестима,
- кохортно смјештати особе са потврђеном инфекцијом,
- одредити здравствене раднике који ће само радити са COVID-19 пацијентима,
- ограничити број здравствених радника да улазе у собе гдје су смјештени COVID-19 пацијенти ако нису укључени у директну његу,

– посјетиоцима не би требало да буде дозвољено да посјећују пацијенте са потврђеном инфекцијом или пацијенти са сумњом на COVID-19.

2. Осигурати да је употреба ЛЗО рационална и правилна

ЛЗО треба користити на основу ризика од изложености и динамике преноса патогена (нпр. контакт, капљица или аеросол). Прекомјерна употреба ЛЗО може имати утицај на несташицу снабдијевања.

Препоруке које ће осигурати да је употреба ЛЗО рационализована:

– Врста ЛЗО која се користи при лијечењу и њези COVID-19 пацијената ће варирати у зависности од окружења и типа особља и активности а што је наведено у табели 1.

– Здравствени радници укључени у директно збрињавање пацијената треба да користе ЛЗО у складу са ситуацијама описаним у табели 1..

– За поступке приликом којих се генерише аеросол (нпр. трахеална интубација, неинвазивна вентилација, трахеостомија, кардиопулмонална реанимација, ручна вентилација прије интубације, бронхоскопија) здравствени радници треба да користе респираторну маску, заштиту за очи, рукавице и заштитни огртач. Ако огртачи нису водоотпорни, користе се прегаче.

3. Механизми координисаног управљања ланцем снабдевања ЛЗО

Управљање ЛЗО би требало да буде координисано кроз основне механизме управљања националним и међународним ланцима снабдијевања који укључују, али нису ограничени на:

– Предвиђања кориштења ЛЗО која се заснивају на моделима рационалне квантификације да се осигура рационализација тражене залихе,

– Праћење и контрола ЛЗО захтјева из земаља и оних који се одазивају,

– Промовисање употребе централизованог управљачког приступа да би се избјегло дуплирање залиха и да се осигура посједовање основних залиха,

– Праћење дистрибуције ЛЗО од почетка до краја,

– Праћење и контрола дистрибуције ЛЗО из складишта.

Табела 1. Препоручена врста личне заштитне опреме (ЛЗО) која се користи у контексту болести COVID-19, у складу са окружењем, особљем и врстом активности

болести COVID-19, у складу са окружењем, особљем и врстом активности

Околности	Циљано особље или пацијенти	Активности	Врста ЛЗО или процедура
<i>Здравствене установе</i>			
Стационарне здравствене установе			
Скрининг	Здравствени радници	Примарни скрининг без директног контакта	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра У идеалном случају, направите стаклене / пластичне преграде за баријеру између здравственог радника и пацијента Није потребна лична заштитна опрема. Када физичка удаљеност није изводљива а ипак нема контакта са пацијентом, користите маску и заштиту за очи
Тријажа за процјену приоритета његе према тежини клиничке слике треба бити изведена у засебним просторијама за особе са симптомима и знацима болести	Пацијенти са симптомима који упућују на COVID-19	Било која активност	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра. Обезбедите медицинску маску ако то толерише пацијент. Одмах преместите пацијента у изолациону собу или одвојени простор од других пацијената; ако то није изводљиво, осигурајте просторну удаљеност од најмање 2 метра од других болесника. Извршите хигијену руку и наложите пацијенту да изврши хигијену руку

	Пацијенти без симптома који упућују на COVID-19	Било која активност	Није потребна лична заштитна опрема Извршите хигијену руку и наложите пацијенту да изврши хигијену руку
Соба за пацијенте/ одјел	Здравствени радници	Пружање директне његе COVID -19 пацијентима, у одсуству процедура у којима се генерише аеросол	Медицинска маска Заштитни огртач Рукавице Заштита очију (наочаре или штитник за лице) Извршите хигијену руку
	Здравствени радници	Пружање директне његе COVID -19 пацијентима у окружењима где се често врше процедуре у којима се генерише аеросол	Респираторна маска ФФП2, ФФП3, Н95 или еквивалент Заштитни огртач Рукавице Заштита очију (наочаре или штитник за лице) Прегача Извршите хигијену руку
	Хигијеничари	Улазак у собу COVID -19 пацијената	Медицинска маска Заштитни огртач Гумене рукавице Заштита очију (уколико постоји ризик од прскања органског материјала или хемикалија) Затворене радне ципеле Извршите хигијену руку
	Посјетиоци	Улазак у собу COVID -19 пацијената	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра Медицинска маска Заштитни огртач Гумене рукавице Извршите хигијену руку

Транзитна подручја у којима није дозвољен боравак пацијената (нпр. ходници, кафетерија)	Сво особље, укључујући здравствене раднике.	Све активности које не укључују контакт са COVID-19 пацијентима	Одржавајте просторну удаљеност од најмање 2 метра Није потребна ЛЗО Извршите хигијену руку
Лабораторија	Лабораторијски техничари	Манипулација респираторним узорцима За руковање узорком за молекуларно тестирање био би потребан БСЛ-2 ниво или еквивалентна лабораторија. Руковање и обрада узорака вјероватних и потврђених случајева COVID-19 инфекције која је намењена за додатна лабораторијска испитивања, као нпр. хематологија или анализа гасова у крви, треба применити стандардне мере предострожности	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра Извршите хигијену руку Медицинска маска Заштитни огртач Рукавице Заштита очију (наочаре или штитник за лице)
Административне области	Сво особље, укључујући здравствене раднике	Административни задаци који не укључују контакт са пацијентима обољелим од COVID-19	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра Није потребна лична заштитна опрема. Извршите хигијену руку и наложите пацијенту да изврши хигијену руку

Амбулантне здравствене установе			
Скрининг/ Тријажа	Здравствени радници	Примарни скрининг без директног контакта	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра У идеалном случају, направите стаклене / пластичне преграде за баријеру између здравственог радника и пацијента Није потребна лична заштитна опрема. Када физичка удаљеност није изводљива а ипак нема контакта са пацијентом, користите маску и заштиту за очи Извршите хигијену руку
	Пацијенти са симптомима који упућују на COVID-19	Било која активност	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра Обезбједите медицинску маску ако је пацијент толерише Извршите хигијену руку
	Пацијенти без симптома који упућују на COVID-19	Било која активност	ЛЗО није потребна Извршите хигијену руку
Чекаоница	Пацијенти са респираторним симптомима који упућују на COVID-19	Било која активност	Обезбједите медицинску маску ако је пацијент толерише. Одмах премјестити пацијента у изолациону собу или одвојено подручје даље од осталих; ако то није изводљиво, осигурајте просторну удаљеност од најмање 2 метра од осталих пацијената Наложите пацијенту да изврши хигијену руку

	Пацијенти без респираторних симптома који упућују на COVID-19	Било која активност	ЛЗО није потребна Наложите пацијенту да изврши хигијену руку
Соба за консултације	Здравствени радници	Физикални преглед пацијената са симптоми који упућују на COVID-19	Медицинска маска Заштитни огртач Рукавице Заштита очију (наочаре или штитник за лице) Извршите хигијену руку
	Здравствени радници	Физикални преглед пацијената без симптома који упућују на COVID-19	ЛЗО према стандардним мјерама предострожности и процени ризика. Извршите хигијену руку
	Пацијенти са респираторним симптомима који упућују на COVID-19	Било која активност	Обезбједите медицинску маску ако је пацијент толерише Извршите хигијену руку Респираторна хигијена
	Пацијенти без респираторних симптома који упућују на COVID-19	Било која активност	ЛЗО није потребна Наложите пацијенту да изврши хигијену руку
	Хигијеничари	Прије и после сваког прегледа пацијената са респираторним симптомима	Медицинска маска Заштитни огртач Гумене рукавице Заштита очију (уколико постоји ризик од прскања органског материјала или хемикалија) Затворене радне ципеле Извршите хигијену руку
Административне области	Сво особље, укључујући здравствене раднике.	Административни задаци	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра ЛЗО није потребна Извршите хигијену руку
Кућна њега			
Кућа	Пацијенти са респираторним симптомима који	Било која активност	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 2 метра

	упућују на COVID-19		Обезбедите медицинску маску ако је пацијент толерише (осим када се спава) Извршите хигијену руку Респираторна хигијена
	Његоваатељ	Улазак у болесничку собу, али не пружање директне његе или помоћи	Одржавајте физичку удаљеност од најмање 1 метра Медицинска маска Извршите хигијену руку
	Његоваатељ	Пружање директне његе или приликом руковања са столицом, урином или отпадом од пацијента обољелог од COVID-19 који се његује код куће	Рукавице Медицинска маска Прегача (ако постоји ризик од прскања) Извршите хигијену руку
	Здравствени радници	Пружање директне његе или помоћи обољелим од COVID-19 код куће	Медицинска маска Заштитни огртач Рукавице Заштита очију